

ภาคผนวก

พื้นที่ที่ 1

อำเภอชุมยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

แนวทางในการสร้างภูมิทัศน์เมืองชุมยวม

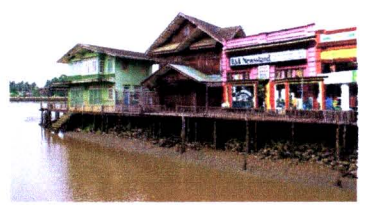
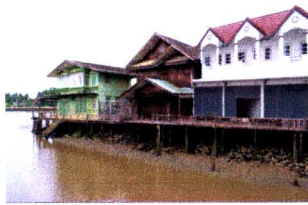
เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เมืองขุนยวมเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงทางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลของการเติบโตทางด้านการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการค้า ทำให้ทิศทางการพัฒนาเมืองเป็นไปในรูปแบบที่ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมดั้งเดิมของพื้นที่โดยรวม รวมถึงวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมในท้องถิ่น ส่งผลกระทบต่อภูมิทัศน์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเมืองขุนยวม ดังนั้นการที่จะทำการรักษาภูมิทัศน์เมืองที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเมืองขุนยวม จำเป็นต้องมีการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง และสร้างภูมิทัศน์เมืองโดยศึกษาองค์ประกอบทางกายภาพของเมือง โดยงานวิจัยนี้ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับจินตภาพของเมือง และแนวคิดเกี่ยวกับภูมิทัศน์เมืองมาทำการศึกษาวิเคราะห์ภูมิทัศน์เมืองขุนยวม

งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษหาพื้นที่ต้นแบบเพื่อทำการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองขุนยวม โดยการกำหนดประเด็นสำคัญทางภูมิทัศน์เมือง ได้แก่ ประเด็นทางด้านธรรมชาติ และประเด็นความเป็นเมือง ร่วมกับการวิเคราะห์องค์ประกอบทางจินตภาพของเมืองขุนยวม เพื่อให้ได้พื้นที่ต้นแบบในการเสนอแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองขุนยวมออกเป็น 2 พื้นที่คือ พื้นที่ภูมิทัศน์เมืองขุนยวมบนเส้นทางหลักที่มีลักษณะเป็นชุมชนที่รายล้อมด้วยทัศนียภาพทางธรรมชาติ และพื้นที่ภูมิทัศน์เมืองขุนยวมบนเส้นทางหลักที่มีลักษณะเป็นชุมชนเมืองย่านการค้า หลังจากได้พื้นที่ต้นแบบแล้ว จึงทำการวิเคราะห์ลำดับของการรับรู้ทางภูมิทัศน์เมืองในแต่ละช่วงถนนของการเคลื่อนที่ในพื้นที่ต้นแบบ เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงภูมิทัศน์ในแต่ละช่วงของพื้นที่ดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบทางจินตภาพที่สำคัญที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองขุนยวม คือ เส้นทางที่เป็นแกนหลักของเมือง โดยมีขอบเขตของเมืองเป็นพื้นที่ทำนา แม่น้ำยวม และแนวเทือกเขาที่แสดงออกถึงความเป็นธรรมชาติ และย่านการค้าหลักของเมืองที่มีกลุ่มอาคารพื้นถิ่นที่เรียงตัวไปตามแนวถนนแกนหลัก ที่แสดงออกถึงความเป็นเมือง ซึ่งเป็นลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละพื้นที่ต้นแบบ งานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์ลำดับของการรับรู้ทางภูมิทัศน์ของการเคลื่อนที่ในพื้นที่ต้นแบบตามเส้นทางหลักของเมืองจากทิศใต้ขึ้นไปยังทิศเหนือ พบว่าในแต่ละลำดับของการรับรู้ทางภูมิทัศน์จะมีองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ในแต่ละช่วงที่แตกต่างกันไป ดังนั้นแนวทางในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองขุนยวมคือ การปรับปรุงภูมิทัศน์ในภาพรวมโดยปรับปรุงองค์ประกอบทางจินตภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของเมือง และในระดับย่อยได้แก่ การปรับปรุงองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ที่สำคัญของแต่ละช่วงลำดับทางภูมิทัศน์ ซึ่งจะสร้างภูมิทัศน์ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละช่วงถนนโดยมีความสัมพันธ์กับภูมิทัศน์ในภาพรวม เพื่อให้ได้ภูมิทัศน์ที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองขุนยวมสร้างจินตภาพของเมืองให้แก่ผู้พบเห็น

ตัวอย่างการนำเสนอการสร้างภูมิทัศน์เมืองขุนยวม

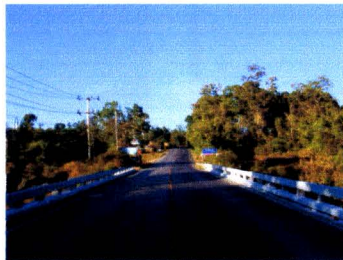
ภาพตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงทางภูมิทัศน์ (กรณีศึกษา เมืองอัมพวา)

ภาพตัวอย่างเมืองที่ได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์ (เมือง Vigan ฟิlippินส์ เมือง Hoian เวียดนาม และเมือง Kurashiki ญี่ปุ่น จากซ้ายไปขวา)

ตัวอย่าง การเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงหลังจากที่ได้ทำการปรับปรุงภูมิทัศน์

(ภาพบน ก่อนการปรับปรุง ภาพล่าง หลังปรับปรุง)

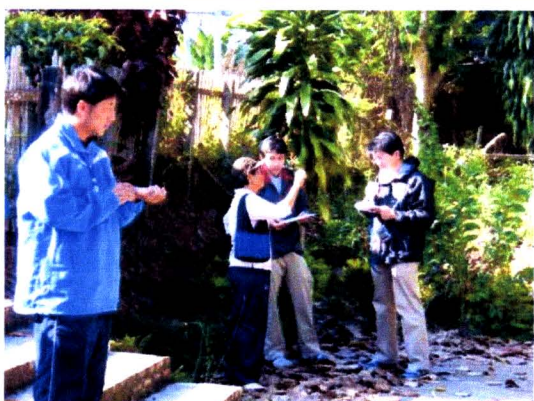
การจำลองภูมิทัศน์เมืองขุนยวมบางส่วนที่ได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อให้ประชาชน หน่วยงานราชการ ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และนำเสนอแนวคิดในการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่เมืองขุนยวม

ตัวอย่างการนำเสนอการสร้างภูมิทัศน์เมืองขุนยวม และการสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานวิจัย โดยการยกตัวอย่างเมืองที่ให้ความสำคัญกับการสร้างภูมิทัศน์เมือง กับเมืองที่ละเลย

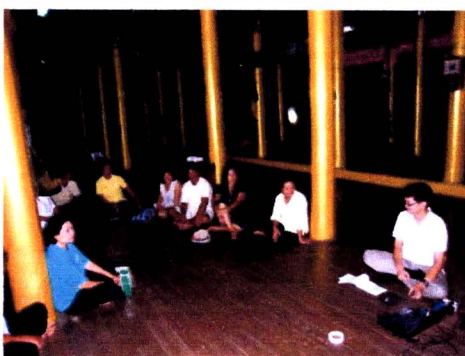
การนำเสนอ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิทัศน์เมือง ให้แก่ ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เมืองขุนยวม

การสร้างความเข้าใจในระดับ หน่วยงานราชการ และผู้นำชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับเมืองขุนยวม

การสร้างความเข้าใจในระดับสมาชิกชุมชน เพื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่เมืองขุนยวม และปัญหาที่เกิดขึ้น

การนำเสนอแนวทางการสร้างภูมิทัศน์เมืองให้แก่ประชาชนเมืองขุนยวม

การนำเสนอ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิทัศน์เมืองให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในพื้นที่เมืองขุนยวม

วัตถุประสงค์	กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินการมา	ผลที่ได้รับตลอดโครงการ
เพื่อจัดทำแนวทางในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองชุมชนที่ยั่งยืนสอดคล้องกับนโยบาย และแผนพัฒนา แนวทางปฏิบัติการตามโครงการต่างๆ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน องค์การบริหารส่วนจังหวัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเมืองขุนยวม รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่มีผลต่อการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง และสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมต่อการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่ดีของเมืองขุนยวมต่อไป	งานวิจัยได้วางแผนกำหนดขั้นตอนในการศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก เป็นการศึกษาข้อมูลสภาพสนาม ประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลของพื้นที่องค์ประกอบทางภูมิทัศน์ของเมือง และรับฟังการดำเนินงาน ปัญหาของเมืองที่เกิดขึ้นจากหน่วยงาน และผู้อยู่อาศัยภายในพื้นที่ ส่วนที่สอง คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเขตพื้นที่เฉพาะเพื่อเสนอเป็นพื้นที่ต้นแบบที่จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองขุนยวม โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับภูมิทัศน์เมืองมาทำการวิเคราะห์ ส่วนที่สาม คือ การเสนอแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง โดยการวิเคราะห์ภูมิทัศน์ ภายในเขตพื้นที่เฉพาะที่ได้กำหนดให้เป็นพื้นที่ต้นแบบที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย	ในระหว่างการทำดำเนินงานเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจ สอบถาม และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การสร้างภูมิทัศน์เมืองให้แก่ ประชาชนในพื้นที่ โดยได้ทำการนัดหมาย ทำการประชุมประชาคม เพื่อให้ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีความเข้าใจ เห็นประโยชน์ของการศึกษา และให้ข้อมูลของเมืองขุนยวมทางด้านต่างๆ	งานวิจัยได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแผนในการสร้างภูมิทัศน์เมืองขุนยวม ให้แก่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับภูมิทัศน์เมืองขุนยวม ได้แก่ เทศบาลตำบลขุนยวม เพื่อดำเนินการในส่วนของภาครัฐ ในส่วนของการประชุม ผลของการสร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวทางการสร้างภูมิทัศน์เมือง ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัวในการดำรงรักษาเอกลักษณ์ทางภูมิทัศน์ของเมืองขุนยวม และบางส่วนของแผนการสร้างภูมิทัศน์ ประชาชนสามารถดำเนินการได้ด้วยตัวเอง